

Gut Sábész

גוט שבת

1. évfolyam 4. szám • ב"ה

Miskolc

Kiadja: Chabad-Lubavics Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület

Gyertyagyújtás Miskolcon: 17:24 • פרשת ויקרא • 2019. 3. 15. • אדר ב' תשע"ט • Szombat kimenetele: 18:30

Hetizakasz röviden

Ki és miért hozzon áldozatot?

Szakaszunk – *Vájikrá* (3Mózes 1:1-5:26.) – Mózes harmadik könyvének (Leviticus) első része, az áldozati renddel foglalkozik. Felsorolja a különböző áldozatokat, ki hozza őket és miért. Lényegük a vétkes ember bűnbánata és vezeklése.

Szombaton *Sábát záchor*, a Tóra egyik tevőleges parancsa emlékezni a minket gyűlölő Ámálék népre a Záhor szakasz felolvasásával.

A rabbi a hetizakaszról

Vájikrá

Ezen a héten kezdjük olvasni Mózes öt könyve közül a harmadikat. A harmadik könyv a következő mondattal kezdődik:

„És Ő hívta Mózeset, és az Örökkévaló szólt hozzá a találkozás sátrából mondván...”

Imrei Chaim felteszi a kérdést, miért nem egyszerűen így kezdődik a strófa: „Az Örökkévaló hívta Mózeset és szólt hozzá”? Ehelyett a mondatban először Mózes nevét említi a Tóra és csak azután kerül említésre I-ten neve.

Az egyik lehetséges magyarázatra Atyánk, Ábrahám (Ábrahám Avinu) történetét olvasva következtethetünk. Amikor Ábrahám Avinu megesketi Eliézert I-ten előtt, úgy fogalmaz: „I-ten előtt, aki a menny és a föld istene. Majd néhány strófával később, amikor Ábrahám arról mesél Eliézernak, hogy az Örökkévaló hogyan mentette ki őt atyja házából és vitte őt Izrael földjére, akkor Ábrahám már csak a mennyek isteneként említi az Örökkévalót és nem teszi hozzá, hogy a föld istene. Rási (Salamon ben Jicchák, középkori franciaországi Tóra- és Talmudtudós, kitűnő kommentátor) erre a következő magyarázatot írta: Akkoriban, amikor az Örökkévaló Ábrahámot megmentette és elküldte őt atyja házából, az emberek még nem ismerték az Örökkévalót. Ilyen értelemben az Örökkévaló még nem volt a föld

istene. Az emberek számára az Örökkévaló csak évekkel később vált a föld istenévé is, amikor Ábrahám elterjesztette a tudást az emberek között I-ten létezéséről.

Mózesrel és a találkozás sátrával kapcsolatban hasonlóképpen gondolkodhatunk. Mózes, minden próféták atyja volt az egyetlen ember, aki szemtől szemben beszélhetett az Örökkévalóval. Miután elkészült a találkozás sátra, a sátorból kiáradó Szentesség oly hatalmas volt, hogy még Mózes is csak akkor beszélhetett I-tennel, ha előbb I-ten szólította őt. Mózes volt akkoriban az egyetlen arra érdemes ember, hogy I-ten őt megszólítsa és magához hívja, így az Örökkévaló rajta keresztül üzent a zsidó népnek. Ezért van Mózes neve említve elsőként, hogy emlékeztessen minket arra, hogy bár jöllehet I-ten jelenléte nyilvánvalóvá vált, Mózes volt az eszköz a kommunikációhoz.

Ábrahám és Mózes történetéből két kézenfekvő, lényeges dolgot tanulhatunk. Valóban, I-ten túllépi a tér és az idő határait, mindenütt jelen van, a mennyben és a földön egyaránt, de jelenlétét nem mindenki érzékeli. I-ten jelenlétét jól érzékeli a mennyben a tőlünk spirituálisabb lények, mint például az angyalok. Itt a földön azonban az embereknek megfelelő felkészülésre van szükségük ahhoz, hogy az Örökkévaló jelenlétét érzékelhessék. Mivel minden ember különböző,

Közelgő programok

CSÜTÖRTÖK (Március 14.):

18:00 Purimi hagyományok

Ismerjük meg közösen a purimi hagyományokat és Eszter könyvét. Szeretettel várunk minden érdeklődőt! További információ és jelentkezés: +3630/721-2580 | miskolc@zsido.com Helyszín: a Fuchs család otthona

SZERDA (Március 20.):

18:00 Ünnepelejük a Purimot Mádon!

Miskolcra közösen utazunk Mádra 17 órakor. Várunk minden érdeklődőt szeretettel!

További információ, részletes program és jelentkezés: +3630/721-2580 | miskolc@zsido.com

A programok ingyenesek, de a korlátozott férőhelyek miatt érdemes minél hamarabb regisztrálni, amelyet a fenti elérhetőségeken tehetnek meg.

Így I-ten földön való jelenlétének érzékelése minden ember saját személyes fejlődésétől függ. Más szóval nemcsak a képességünk van meg rá, de felelősek is vagyunk azért, hogy I-ten ne csak a mennyek istene legyen, hanem a föld istene is. Mindezt úgy tehetjük meg, hogy tanulunk az Örökkévalóról, és tudatosan keressük I-ten saját életünkre gyakorolt befolyását; észrevesszük a „rejtett” csodákat, amelyeket nem tulajdonítunk pusztán véletlen egybeeséseknek. Amint érzékeljük I-ten jelenlétét saját életünkben, mindezt másokkal is megoszthatjuk, és nem csak úgy, hogy beszélünk róla. A legfontosabb, hogy cselekedeteinken keresztül mutassuk ezt meg másoknak, példamutatóan viselkedve. Ha így teszünk, azzal megkoronázzuk az Örökkévalót ebben a földi világban, és ismertté tesszük nevét itt a földön is.

Fuchs Jehoshua rabbi írása Imrei Chaim miskolci rabbi tanításai nyomán

Gut Sábész Miskolc – megjelenik hetente

Kiadja a Chabad-Lubavics

– Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület /

Published weekly by Chabad-Lubavitch

– The Jewish Heritage Center of Hungary

Barhesz – Miskolc

Telefon: +36-70-374-9437

facebook.com/barhesz /

rabbifuchs@gmail.com

Felelős kiadó: **Fuchs Jehoshua rabbi**

Fordító: **Varga Nóra**

Nyomdai előkészítés: **Juhász Valéria**

A kiadvány szent szövegek részleteit és magyarázatait tartalmazza. Kérjük, ne dobja el!

Ünnepi útmutató Purimra

Március 20-án, szerdán *Eszter böjtje* reggel 4:07-től este 18:35-ig, annak emlékére, hogy i.e. 355-ben a bibliai Eszter királyné nagybátyjával, Mordehájjal és a perzsiai zsidók nagy részével együtt böjtölt és esdekelt, hogy meggátolják Hámán tervének megvalósulását (részletesen lásd alább). Böjtnapi imát mondunk. A délutáni imánál szokás három fél sékelt, vagy más „fél pénzeket” adományozni. Ma Magyarországon nincs „fél pénz,” ezért szimbolikusan háromszor 50 forintot (100 Ft-nak a felét) adunk vagy háromszor fél eurót. Böjtnapon csak akkor lehet a Tórából a böjttel kapcsolatos részt felolvasni, illetve az előimádkozó csak akkor mondhatja el az Ánénu betoldást, ha a jelenlévő közösségből legalább hárman böjtölnek.

Purimkor négy fontos micvát köteleességünk megtartani:

1; Eszter könyvének felolvasása: *Purim* előestéjén a zsinagógában hallgatjuk meg a *Mögilát Esztert*. Mind a férfiak, mind a nők kötelesek meghallgatni a *Mögilát* felolvasását. A gyerekeket is vigyük el a zsinagógába, hogy teljesíthessék ezt a kötelezettséget. A *Mögilát*-hallgatás köteleességét csak akkor teljesítjük, ha a *Mögilát* minden egyes szavát halljuk a *Báál korétól* (olvasó). A *Mögilát*-olvasásnál elterjedt szokás, hogy valahányszor elhangzik a gonosz Hámán neve, a közösség zajt csap. Askenáz szokás szerint csak akkor kell zajt csapni, amikor a teljes név hangzik el (*Hámán ben Hámádát*). Hászid szokás, hogy akkor is kell zajongani, amikor a név valamilyen jelzővel szerepel. Szokás, hogy a közösség az *Is Jehudi*... (*Eszter* 2:5.) kezdetű részt, Hámán fiának tíz nevét (*uo.* 9:7–9.), és a *Mögilát* utolsó két mondatát (*uo.* 10:2–3.) hangosan olvassa fel, mielőtt a *Báál kore* olvasná. A következő reggelen, *Purim* napján, a *Sáhárit* ima közben is – még *tflinben* – újra meghallgatjuk a *Mögilát*. Ha valaki nem hallotta ekkor, még egész nap pótolhatja. *Eszter* könyve új magyar fordítással kapható az EMIH irodában, tel: 267-5746.

2; „Enni, inni, vigadni”: *Purim* napján ünnepi vacsorát tartunk, amelyet még naplemente előtt kell elkezdni, éppen ezért a *Minhát* korán imádkozunk. *Purim* az egyetlen olyan ünnep, amelyen a mértéktelen ivás korlátozását fel szabad rúgni. „Addig kell inni, amíg már nem tudunk különbséget tenni az »átkozott Hámán« és az »áldott Mordeháj« között” – mondják a bölcsek (*Talmud, Mögilát* 7b.). Természetesen, aki ismeri magát, és tudja, hogy ha többet iszik a kelleténél, akaratlanul is megszeghet valamilyen vallási előírást vagy

közönségesen kezd viselkedni, jobb, ha még *Purimkor* is eltekint ettől. Az asztali áldásban elmondjuk az *Ál hániszim* („A csodákért...”) betoldást.

3; Misloáh mánót: Legkevesebb kétféle, fogyasztásra kész étel, ital ajándékot küldünk legalább egy barátunknak.

4; Mátánót láevjonim: Mindenki adjon adományt legalább két szűkölködőnek. Még a szegény – aki maga is rászorul az adományra – is kell, hogy adjon. Aki netalán olyan helyen tartózkodik, ahol nincsenek szegények, vagy más okból nem tudja aznap teljesíteni az adományozás kötelezettségét, az tegye félre a pénzt, hogy később azt odaadhassa a rászorulóknak.

Purimi szokások: Bár nincs tiltva, hogy *Purimkor* dolgozzunk, mégis méltóbb az ünnephez, ha nem megyünk dolgozni, hanem illő módon megszenteljük a napot. Elterjedt szokás *Purimkor* jelmezbe bújni, karnevált és egyéb vidám összejöveteleket rendezni.

Március 20-án, szerda este *Purim*. Hétköznapi imarend, azzal a különbséggel, hogy minden *Ámidában*, és az asztali áldásban is elmondjuk az *Ál hániszim* („A csodákért...”) betoldást. Az *Ámidá* után következik a *Mögilát*-olvasás, egész *Eszter* könyvének felolvasása.

Március 21-én, csütörtökön *Purim* napja, a reggeli imában se *Hálélt*, se *Táhánunt* nem mondunk, de *tflint* rakunk. Az *Ámidában* elmondjuk az *Ál hániszim* („A csodákért...”) betoldást. Az *Ámidá* után *Tóra*-olvasás következik (három embert hívnak fel), amit a *Mögilát*-olvasás követ. Utána az *Ásrétól* („Boldogok...”) a szokásos imarend szerint folytatjuk. A nap során teljesítjük a fent felsorolt további három *purimi micvát*: „Enni, inni, vigadni”, *Misloáh mánót*ot küldeni és *Mátánót láevjonim*ot adni. Az asztali áldásban is elmondjuk az *Ál hániszim* („A csodákért...”) betoldást.

Március 22-én, pénteken *Susán Purim*: Hámán gonosz terve *Susánban*, a fővárosban egy nappal később hiúsult meg, mint Perzsia többi részén – erre emlékezünk ezen a napon. Jeruzsálemben ezen a napon tartanak *Purimot*. Jeruzsálemen kívül már csütörtök este is a szokásos hétköznapi imát mondjuk *Táhánun* és *Ál hániszim* nélkül.

Povidl (szilvalekvár)-purim

Ádár hó 14. napja – *purim*. Hacsak nem Jeruzsálemben van az ember, mert akkor ádár 15. Illetve hacsak nincs szökőév – mint például az idén is. Akkor ugyanis a második ádár hónap 14-re esik *purim*, az első ádár 14-én pedig csupán a naptár jelöli „*purim kátán*”-t, kis *purimot*, mint olyan napot, amelyiken *purim* lenne, ha nem lenne szökőév. Idén *purim kátán* február 19-ére esik. A zsidó naptárakban itt-ott egyéb helyeken is felbukkannak „*purim kátán*”-ok, vagy más-ként helyi *purimok*.

Az *Encyclopaedia Judaica* egészen pontosan 98 kis *purimot* sorol fel, és egykor valószínűleg ennél sokkal több létezett. Ezek olyan napok, melyeken egy város vagy egy család megemlékezik a katasztrófától, vagy pusztulástól való csodás megmeneküléséről.

Ilyen például a **Povidl (szilvalekvár)-purim** (ádár 10.) története. 1731-ben a csehországi David Brandeis szilvalekvárt adott el egy keresztény könyvkötőnek, aki nem sokkal a lekvár elfogyasztása után meghalt. Brandeist, feleségét és fiát börtönbe vetették azzal a váddal, hogy mérgező ételt adott el egy kereszténynek. Később a bíróság elvetette a vádat, és megállapította, hogy nem a lekvár okozta a könyvkötő halálát, így a családot szabadon engedték. Brandeis Sir HáMáálot leDávid címmel tekercset írt, melyet leszármazottai még a XIX. században is rendre felolvastak a család szabadulásának napján.

(Még többet megtudhat a helyi *purimokról* az *Egység* magazin 115. számából)

בס"ד

Purim

Ünnepeljük idén a Purimot Mádon!

2019.
március 20.
szerda, 18:00

Közös buszos utazás
Miskolcra Mádra

Programok:

A Megilát a Mádi zsinagógában olvassuk el
Vidám purimi partyval folytatjuk a Rabbiházban

kóser vacsora | haszid zene és tánc
jelmezes verseny | tombola

Az estét kóser Tokaji pálinka- és borkóstolóval
tesszük emlékezetessé.

Szeretettel várunk minden kedves érdeklődőt!

A program regisztrációhoz kötött.

További információ és jelentkezés:

+3630/721-2580 | Facebook.com/Barhesz | miskolc@zsido.com

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyiterv.gov.hu
06 40 636 636

CHABAD LUBAVICZS SZELLEMÉBEN

A projektek az Európai Unió
támogatásával valósultak meg.

Kóser konyha

Hámántáska

Párve

4 tojás

1 pohár barnacukor

½ pohár olaj

1 narancs leve

5 pohár liszt

1 csomag vaníliás cukor

1 csomag sütőpor

A tojásokat alaposan elkeverjük a cukorral. Hozzáadjuk sorban a többi hozzávalót, és homogén tésztává gyúrjuk. A tésztát négy darabra osztjuk, egyenként ki-

nyújtjuk, és egy szélesebb szájú pohárral köröket szaggatunk belőle. A körök közepére egy-egy fél teáskanálnyi töltelékkel teszünk, majd a tésztakörök szélét háromszög alakban felhajtogatjuk. Bezárhatjuk a tésztát, de nyitva is hagyhatjuk a tetejét, hogy kikandikáljon a töltelék. 180 fokban sütőben 15-18 perc alatt készre sütjük.

Töltelék:

20 dkg darált mákot vagy diót és 10 dkg cukrot lábosba töltünk, apránként vizet adunk hozzá (annyit, hogy épen keverhető legyen). Kis lángon, kevergetve, 10 perc alatt összefőzzük. Reszelt citromhéjjal és vaníliás cukorral is ízesíthetjük.

A rebbecen tollából

Eszter: példakép minden zsidó nőnek

Purim története az Örökkévaló csodatételét közvetíti felénk, egy gyönyörű történetet arról, hogy hogyan menekült meg népünk a fizikai pusztulástól.

Ennek a csodának a fizikai megnyilvánulásában két hús-vér ember: Mordecháj és Eszter közös erőfeszítései vettek részt. Mordecháj mondott valamit, Eszter véghezvitte. Mordecháj tudta, mit kell lépni, és ezt közvetítette Eszternek.

Miért, mégis, hogy Eszter könyvének hívjuk, miért Eszter után lett elnevezve és nem Mordecháj után? Hiszen ő „csak” véghezvitte azokat a lépéseket, amiket Mordecháj bölcsen mondott neki. Mi volt Mordecháj és Eszter szerepe között a különbség?

A Lubavitchi Rebbe egy gyönyörű tanításra világít rá: A tett a lényeg. Ahogy a Misna is utal rá.

A purimi csoda nem történhetett volna meg, ha Mordecháj bármennyire is tudja, mi a következő lépés, de nincs Eszter, aki az életét kockáztatva hívatlanul Ahasveros Király elé lép és megteszi azt a lépést. Ki is mondta: a Király harminc napja nem hívatott. Aki engedély és hívás nélkül lépett a Király elé, az életével játszott, így ebből is látjuk, hogy Eszter önfeláldozóan tette azt, ami elvezetett a csodához.

Eszter könyve, a Megilá minden zsidó nőnek minden generációban komoly üzenet. A csoda véghez-

vitelében milyen érdem, milyen komoly felelőssége van minden zsidó nőnek, aki a zsidó otthon spirituális védelme és a zsidó értékek védelmét kapta feladatuk. Ahogy Eszter könyvében olvassuk, Ahasveros összes tartományában élő zsidó nép családokból áll, és ezekben és minden generációban élő családokban a zsidó nők kiváltsága, hogy véghezvigyék a mindennapi életben azokat a hétköznapi feladatokat, mint a zsidó gyerekek nevelése, a kóser háztartás vezetése, a családi tisztaság megtartása, hétköznapi, hétköznapi után, mégis egy óriási csodat előhívva a kicsi hétköznapiakban, és ez a nagy csoda a zsidó értékek és a Tóra értékeinek a fennmaradása egy változó és nem mindig

szellemi értékeket közvetítő világban.

Ezért van Eszter neve leírva ilyen kiváltságos helyre, mint az egész könyv címe, és őrizve a jövőnek, nekünk, akik most olvassuk, hogy egy zsidó nő tetterekészsége, önfeláldozása képes volt az egész népet megmenteni, csakúgy, mint most is, a zsidó nép tartópillére a nő, hiszen a családban véghezvitt tettei nagy tettek, mert a családokból áll a nép.

Adjon erőt, inspirációt nekünk a hétköznapiakra is Eszter könyvének olvasása, emlékeztetve a kiváltságos feladatunkra!

Boldog Purimot!

Fuchs Eszter

(A lubavitchi rebbe beszéde alapján)

PURIMI HAGYOMÁNYOK

2019. MÁRCIUS 14., CSÜTÖRTÖK 18:00

Tanuljunk közösen a Purimról Mózes születési és halálzási évfordulója alkalmából, 2. Ádár hónap 7-én.

Yehoshua Fuchs rabbi előadása a Purimról, majd Tanulás Fuchs Eszter rebbecennel Eszter könyvéről

Szeretettel várunk minden kedves érdeklődőt!

Helyszín: Fuchs család otthona

A program regisztrációhoz kötött.
További információ és jelentkezés:
+3630/721-2580 | Facebook.com/Barhesz | miskolc@zsido.com